

VEILEDER TIL MATJORDPLAN

REVIDERT AUGUST 2022

Frøya kommune

2022-2030

INNLEDNING

Denne veilederen er utarbeidet for å gi utbyggere i Frøya kommune en forutsigbarhet på hva som vil kreves hver gang de bygger ut på arealer registrert med dyrket eller dyrkbar jord. Samt at det skal gjøre det enklere å behandle jorda på riktig måte. 16. juni 2021 ble det vedtatt en ny nasjonal jordvernstrategi med innskjerpet jordvernmål. Det årlige målet er maksimalt omdisponering på 3000 daa for hele landet, og kommunen har ansvar for å følge opp dette målet.

I regional plan for arealbruk 2022-2030 for Trøndelag, vedtatt 9. mars 2022, er det beskrevet at *Trøndelag skal fremme en miljøvennlig og bærekraftig forvaltning av skog, landbruksarealer og fjellområder*. Jordvern er viktig for mange forskjellige grunner:

Jord er truet

Jordbruket i Norge er på ca. 10 millioner dekar og dekker 3% av landet vårt. Det gir 2 dekar per person. Norges jordbruksareal er under press og folketallet fortsetter å øke. Det er de beste jordbruksarealene som er nærmest bebyggelse, og dermed disse som er mest utsatt for nedbygging.

Jord gir biologisk mangfold

Jordbruksarealene våre gir ikke bare mat til oss, de gir mat og leverom til tusenvis av andre arter. Alt fra mikroorganismer til meitemarker og jordrotter lever i jord, mange truede plante- og dyrearter er knyttet til jordbrukslandskapet.

Jord kan verne mot flom

Mer regn og kraftigere regnbyger fører til flom i byer og tettsteder. Jord kan ta opp store mengder vann og fungere som buffer når det regner som verst. Nedbygging ødelegger jordas evne til å absorbere vann.

Jordvern er miljøvern

Jord er en viktig del av både vannets og karbonets kretsløp. Jord lager karbon og filtrerer vannet slik at mindre forurensning kommer ut i grunnvann og vassdrag. Jord har en viktig plass i kampen mot klimaendringer og forurensning.

Jord gir levende bygder

Jordbruksarealene er grunnlaget for hele jordbruksnæringa og den landbaserte næringsmiddelindustrien. Disse næringene danner bærebjelken i mange bygdesamfunn. Jorda er dessuten hovedgrunnlaget for framtidens bioøkonomi.

Jordvern får ringvirkninger

Hver gang jordvern blir prioritert i arealplanlegging får det ringvirkninger. I offentlige plansaker får jordvernet mer oppmerksomhet enn før, jordpriser og jordvernkonferanser synliggjør jordvern i praksis.

BAKGRUNN

Frøya kommune er en kommune i sterk vekst med et stort behov for utvikling og utbygging. Hovedutbyggingen foregår ved Sistranda, Rabben, Hamarvik og Flatval, her ligger også de største sammenhengende arealene med matjord. Flere av disse arealene er allerede godkjent til utvikling av boligområder. Derfor blir en slik plan på hva som skal skje med matjorda og hvordan den skal håndteres svært viktig.

Lovgrunnlaget, nasjonal jordvernstrategi om redusert nedbygging av dyrka og dyrkbar mark er bakgrunn for utvikling av denne veilederen. *Ved eventuell permanent omdisponering av dyrka jord skal det gjennomføres kompensierende tiltak i henhold til en plan som sikrer at jordressursen ivaretas på best mulig måte (matjordplan). Større arealer skal såfremt mulig erstattes med nytt jordbruksareal etablert på ikke dyrkbar jord, slik at det totale arealet med dyrka og dyrkbar jord i regionen opprettholdes. Dersom det ikke er mulig, skal de erstattes med nytt jordbruksareal på dyrkbar jord. Ved permanent omdisponering av mindre arealer er det også en akseptabel løsning å bruke jordressursen på allerede dyrka jord med grunt jordsmonn, fortrinnsvis i nærområdet.*

Et økende behov for sikker matforsyning til en stadig økende befolkning i en tid med klimaendringer, gjør at jordvern ikke kan anses som en særinteresse, men en samfunnsinteresse. Jordvern handler mye om hvordan vi forvalter våre arealer.

Som et utgangspunkt slår jordlovens §§ 1 og 9 fast at dyrka mark kun skal brukes til jordbruksformål, og dyrkbar mark skal ikke gjøres uegnet til framtidig jordbruksproduksjon. I regjeringens «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 14.05.19» står det på s. 19 at: «Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser. Utbyggingsløsninger som kan *redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.*»

Hovedmålet er at dyrka og dyrkbar mark ikke skal bygges ned. Dersom tungtveiende samfunnsmessige hensyn likevel åpner for en omdisponering gjennom kommuneplan eller reguleringsplan, er det en målsetting å kunne nytte den verdifulle matjorda til videre matproduksjon. Gjennom en god plan for flytting av matjord, kan kommunen bidra til å opprettholde og aller helst øke matproduksjonen, selv om dyrka mark blir omdisponert. God matjord blir tatt vare på, samtidig som matproduserende- og dyrkbare arealer blir forbedret for fremtidig generasjoner.

Denne veilederen skal være et hjelpemiddel i kommunens oppfølging av mulige formålsendringer og omdisponeringer av dyrka og dyrkbar mark i plansaker etter plan- og

bygningsloven. Og et hjelpemiddel som skal sikre at alle saker som omfatter det å bygge på matjord blir behandlet likt.

BEGREPSAVKLARING

For å sikre felles forståelse, er sentrale ord og uttrykk definert.

Dyrka jord omfatter fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Dyrka jord skal ha et sterkt vern og er omfattet av jordloven.

Dyrkbar jord omfatter arealer som kan dyrkes opp til fulldyrka jord, og er viktige areal for å kunne øke matproduksjonen. Dyrkbar jord har samme lovmessige vern som dyrka jord i jordloven.

Jordvern er å hindre at dyrka og dyrkbar jord går tapt, slik at jorda bevares til matproduksjon for fremtidige generasjoner.

Jordsmonn er det øverste jordlaget i dyrka jord som påvirkes av jordsmonndannende prosesser og er egnet for plantevekst. Jordsmonnutviklingen går ned til ca. 80 – 100 cm dybde, og er delt inn i to ulike jordsmonnsjikt:

- A-sjikt: Matjordlag, ned til 30 cm dybde
- B-sjikt: Forvitret jord med strukturutvikling, fra 30 – 100 cm dybde

Matjordlag er normalt de øverste 30 cm av jordsmonnet på dyrka mark, og omtales også som A-sjikt. Matjordlaget går ned til pløyedybde, og er den mest verdifulle jorda i jordbrukssammenheng på grunn av høyt innhold av humus, god jordstrukturutvikling og stor biologisk aktivitet.

Jordstruktur handler om hvordan de enkelte jordpartiklene er ordnet i forhold til hverandre. God jordstruktur innebærer at jorda har tilstrekkelig utvikling av porer for infiltrasjon av vann og utveksling av luft og næring til planterøttene.

Jordflytting er flytting av omdisponert jordsmonn til nye områder for å etablere et nytt jordbruksareal. Jordmassene kan også brukes til å forbedre eksisterende jordbruksarealer.

Erstatningsareal er mottaksareal for jordmasser gjennom jordflytting, og er en fysisk kompensasjon ved tap av jordbruksarealer. Med erstatningsareal kan dyrkbar jord settes i stand til landbruksdrift, eksisterende jordbruksarealer i kommunen kan forbedres, eller det kan skapes nye jordbruksareal av udyrkbare arealer.

Planområdet er det omdisponerte jordbruksarealet hvor jordmassene skal flyttes fra.

Mellomlagring er et begrep som brukes ved midlertidig lagring av jordmasser i påvente av jordflytting til erstatningsareal.

Jordforbedring er tilførsel av matjordlag til jordbruksarealer i aktiv drift for å forbedre kvaliteten på jordsmonnet og øke potensiell avling på arealene.

Nydyrking er fulldyrking, overflatedyrking av udyrka mark eller gjenoppdyrking av jordbruksareal som har vært utnyttet i over 30 år. Nydyrking er hjemlet i forskrift om nydyrking i jordlova og krever godkjenning av landbruksmyndigheten i kommunen.

Komprimeringsskader er skader i jordstrukturen, oftest forårsaket av kjøring med tunge maskiner på våt jord. Komprimeringsskader gir redusert avling, og er ofte langvarige skader. Synonymt med jordpakking eller pakkeskader i jord.

MATJORDPLAN MÅ UTARBEIDES NÅR:

Ved oppstart av reguleringsplanarbeidet skal det innad i kommunen avklares hvorvidt det er dyrka eller dyrkbar mark på planområdet. Jordflytting skal alltid være siste utvei, og det må utredes om det finnes andre alternativer som ikke berører dyrka/dyrkbare arealer eller som minimerer inngrepet.

Dersom dyrka eller dyrkbar mark blir berørt, er planmyndigheten i kommunen ansvarlig for å informere forslagstiller ved oppstartsmøte i reguleringsplanprosessen at en matjordplan skal utarbeides og godkjennes parallelt med reguleringsplanen slik at den følger med når reguleringsplanen sendes på høring. Matjordplanen skal være en konsekvensvurdering av hvordan jorda skal flyttes fra planområdet til et erstatningsareal, og skal utarbeides i tråd med denne veilederen. Erstatningsareal skal utbygger finne, her kan landbruksavdelingen i kommunen brukes som veileder til å finne et godt egnet areal, og landbruksavdelingen i kommunen må godkjenne erstatningsarealet. Erstatningsarealet skal drives av noen som driver med landbruksdrift, de som driver skal ikke ha mottaksjord fra et annet prosjekt som ikke er utnyttet eller ferdigbehandlet, og arealet skal være klart for mottak før oppstart med å grave ut den dyrka/dyrkbare jorda fra planområdet.

Ved hver sak hvor dyrka/dyrkbar jord blir berørt skal det vurderes av landbruksmyndigheten i Frøya kommune om flytting av dyrka/dyrkbar jord er nødvendig. Er det vurdert at flytting av jord er nødvendig skal det utarbeides en matjordplan som skal godkjennes før igangsettelsestillatelse av flytting av matjorda gis. Igangsettingstillatelse for resten av prosjektet blir gitt først etter at håndtering av matjorda er gjort på riktig måte og en ferdigattest på matjordflytting er gitt.

Det skal automatisk en matjordplan på plass ved:

Reguleringsplaner

- I eldre reguleringsplaner med og uten rekkefølgekrav
- I nye reguleringsplaner skal matjordplan være godkjent før utlegging av planforslag på høring.

Kommuneplan og kommunedelplan

- I områder der jordloven er avklart gjennom arealplan skal en matjordplan utarbeides før området kan bebygges.

Forslagsstiller må benytte seg av jordfaglig eller agronomisk fagkompetanse i forbindelse med utarbeiding av matjordplan. Grunneier på det aktuelle erstatningsarealet skal kontaktes så tidlig som mulig i prosessen. Det skal lages en avtale mellom forslagsstiller og grunneier med bindende betingelser for jordflyttingsprosessen og ferdigstillelse av arbeidet. Kontrakten skal følge matjordplanen som vedlegg.

Forslagsstiller kan opprette dialog med landbruksmyndigheten i forbindelse med utarbeidelse av planen. Matjordplan skal godkjennes av landbruksmyndigheten før komplett reguleringsplanforslag sendes til planmyndigheten i kommunen. Ved manglende dokumentasjon kan dette etterspørres.

VEILEDNING TIL UTARBEIDELSE AV MATJORDPLAN

Veiledningen til matjordplan inneholder en punktvis liste over kravspesifikasjoner. Punktene skal beskrives utfyllende og skal gi en grundig beskrivelse av planområdet, erstatningsarealet, metode for jordflytting og oppfølging av planen. På bakgrunn av innsamlet informasjon skal forslagstiller kunne gi en konsekvensvurdering av jordflyttingsprosessen.

Forslagstiller må benytte seg av jordfaglig eller agronomisk fagkompetanse i forbindelse med utarbeiding av matjordplan, fagkompetansen må beskrives. Grunneier skal kontaktes så tidlig som mulig i prosessen.

Følgende punkter skal beskrives i matjordplanen:

1) Planområdet

- Bakgrunn og beskrivelse av tiltaket
 - Hva er bakgrunnen for tiltaket
 - Hvor mye matjord skal omdisponeres
 - Situasjonsskart for området med markeringer for det dyrkede arealet som skal flyttes
- Beskrivelse av jordsmonnet:
 - Jordkvalitet:
 - Dybde på jordlag (A - og B - sjikt)
 - Hummusinnhold
 - Tekstur
 - Steininnhold
 - Status for planteskadegjørere; sykdommer, ugras, og fremmede arter skal dokumenteres. Før igangsetting av anleggsarbeid bør Mattilsynet kontaktes for å få informasjon om status for ulike skadegjørere, hvilke vilkår som gjelder og hvilke tiltak som må iverksettes
 - Det er først og fremst planteskadegjørere som PCN og floghavre som kan spres gjennom jordflytting
 - Naturmangfoldsloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer i all forvaltning
 - § 8 Kunnskapsgrunnlaget
 - § 9 Føre-var-prinsippet
 - § 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning
 - § 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver
 - § 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder
- Redegjørelse for at jordmassene er rene og egner seg til jordflytting

- Inkludert informasjon om hvilket formål arealet har blitt brukt til de siste 5 årene
- Arealregnskap som viser hvor mye jord som skal flyttes
- Tapte jordbruksarealer bør kompenseres dekar for dekar
 - Det bør vurderes om det skal erstattes med større areal enn den matjorda som går tapt for å kompensere for forventet lavere avling på erstatningsarealet

2) Erstatningsarealet

- Erstatningsarealet skal avklares med grunneier på forhånd
 - Det skal lages en avtale mellom forslagstiller og grunneier med bindende betingelser for jordflyttingsprosessen og ferdigstillelse av arbeid
 - Dersom erstatningsareal ikke finnes innenfor kommunens grenser, bør arealer utenfor kommunen vurderes
- Argumentasjon for valgt mottaksareal
 - Kortest mulig transportavstand fra planområdet til erstatningsarealet skal prioriteres
 - Beskrivelse av hvilke tiltak som er nødvendig for å opparbeide erstatningsarealet til fulldyrket jordbruksareal
 - Ved mindre jordflyttingsprosjekter bør det vektlegges at matjordlaget benyttes på dyrkbar jord eller til jordforbedring
 - Ved større jordflyttingsprosjekter bør det vektlegges at matjordlaget og B-sjikt skal flyttes og benyttes til opparbeiding av nye jordbruksareal
 - Beskrivelse av hvilke konsekvenser jordflyttingen vil ha på erstatningsarealet
 - Vil jordflyttinga føre til bedre arrondering, økt jordbruksareal, forbedring av eksisterende jordsmonn, økt avling etc
 - Vil jordflyttingen føre til negative konsekvenser for natur, miljø eller landskap
 - Områdestabiliteten på arealet må vurderes
- Situasjonsskart som viser område for utlegging av jordmasser inkludert anleggsveier og eventuelle anleggsområder
- Beskrivelse av jordsmonnet på erstatningsarealet:
 - Arealtype:
 - Skog og bonitetsklasse, innmarksbeite, åpen fastmark, overflate dyrka jord eller fulldyrka jord
 - Jordkvalitet:
 - Tekstur
 - Steininnhold og dybde til fast fjell
 - Dreneringstiltak:

- Ved behov for dreneringstiltak må dette vurderes og planlegges i samarbeid med grunneier, og etableres samtidig som nye jordbruksarealer opparbeides
- Forstyrret jordsmonn er mye mer utsatt for erosjon enn jord som har ligget uforstyrret
- Arealregnskap som viser bruk av jordmassene fra planområdet på erstatningsarealet

3) Gjennomføring av jordflytting

Tidspunkt for gjennomføring:

- Jorda må være tørr når den skal håndteres og flyttes
 - Matjord skal aldri håndteres eller flyttes under våte forhold. Jordsmonnet i kommunen er dominert av marine leirer, dette stiller spesielt store krav til at jorda er lagelig ved gjennomføring av jordflytting.
 - Våt leirjord er mer utsatt for elting og kvalitetsreduksjon ved håndtering
 - Våte forhold øker faren for komprimeringsskader ved kjøring
- Håndtering av jordsmonn:
 - Skånsom håndtering er nødvendig for å sikre at jordstrukturen blir best mulig bevart.
 - Håndtering av jordsmonn må alltid skje når jorda er tilstrekkelig tørr
 - Matjordlaget (A-sjiktet) må tas av nøyaktig og ikke blandes med underliggende jordsjikt
 - Dersom mer enn matjordlaget (A-sjiktet) skal flyttes er det viktig å skille A- og B-sjikt for å unngå sammenblanding av jordsjiktene
 - Jordsjiktene må legges ut på erstatningsarealet i samme rekkefølge som de opprinnelig lå
 - For god rotutvikling og plantevekst, er tilstrekkelig jorddybde viktig
 - Minimum 80 cm dybde på jordsmonnet
- Mellomlagring av jordmasser:
 - Mellomlagring av jordmasser bør så langt som mulig unngås ved at matjorda fra planområdet lastes direkte for transport til erstatningsarealet
 - Dersom mellomlagring er nødvendig, må A- og B-sjikt lagres i separate ranker for å hindre sammenblanding jordsjiktene
 - Det skal beskrives hvor jordmassene skal legges for mellomlagring
 - Mellomlagring på jordbruksarealer bør unngås
 - Det må sørges for effektiv tildekking og opptørking av rankene
 - Rankene bør tilsås med hurtigvoksende grasarter for å hindre tilvekst av ugras
 - Sand- eller gruspute under jordrankene bør vurderes for raskere opptørking
- Beskrivelse av utstyr og midlertidige transportveier:
 - Bruk av utstyr skal vurderes av hensyn til komprimeringsskader, tunge maskiner bør derfor unngås

-
- Midlertidige transportveier bør brukes for å unngå kjøring på jordbruksarealer
 - Skånsom håndtering av matjorda er viktig for å unngå elting av jorda
 - Beskrivelse av eventuelle dreneringstiltak og håndtering av overflatevann under og etter anleggsperioden
 - Flyttet jordsmonn er mer utsatt for erosjon enn jordsmonn som er uberørt
 - Avskjæringer hindrer avrenning
 - Anleggelse av fangdam for å holde tilbake jordpartikler og næringsstoffer bør vurderes
 - Håndtering av eventuelle planteskadegjørere skal gjennomføres etter Mattilsynets anbefalinger og spredning av fremmede arter må unngås

4) Oppfølging av jordflyttingsplan

Forslagstiller er ansvarlig for oppfølging og gjennomføring av jordflyttingsplanen, og må beskrive hvordan kvalitetssikring av gjennomføring er planlagt

- Det er viktig at informasjon om jordflyttingsprosessen spres til alle ledd
- Det er spesielt viktig at informasjonen som omfattes av jordflyttingsplanen formidles til entreprenører som skal utføre jordflyttingsarbeidet

ERSTATNINGSAREALER

Kommunen tar sikte på å etablere en liste som viser arealer hvor jorda fra det aktuelle planområdet potensielt kan flyttes til, og skal brukes som grunnlag for å finne egnede arealer for jordflytting. En slik liste vil tydeliggjøre hvem som ønsker mottak av matjord, det er opp til utbygger selv å ta kontakt med de enkelte på listen for å lage avtale om levering og mottak av jord.

Nærmere undersøkelser på prosjektnivå er nødvendig. Grunneier skal derfor kontaktes så tidlig som mulig i prosessen.

Dyrka/dyrkbar jord skal gå til tiltak fra denne prioriteringslista:

1. Nydyrking
2. Oppgradering
3. Reparere skadet areal

Denne rekkefølgen skal følges, kan jord gå til to forskjellige arealer skal det alltid prioriteres det som er høyere oppe på listen. Det skal også prioriteres arealer hvor de som driver landbruk eier eiendommen de ønsker å motta jord på.

Beskrivelse av områdene:

Nydyrking

Nye arealer som kan dyrkes opp. Det er et mål om at de fleste jordflyttesakene går til slike arealer slik at tapet av areal blir minst mulig. Det nye arealet er arealer som i utgangspunktet ikke er dyrkbare, men som ved tilføring av jordsmonn kan opparbeides til fulldyrkede arealer.

Det som må på plass for et slikt areal:

A- og B-sjiktetlag må flyttes, her er det viktig at lagene ikke blir blandet, at A-sjiktet blir mellomlagret på en slik måte at det ikke tar skade av lagringen, og det er viktig at B-sjiktet blir flyttet og lagt ut korrekt først. Ikke sikkert B-sjiktet trengs, her må nydyrkingsarealet være godt undersøkt på forhånd slik at en vet hva det nye arealet har behov for og ikke.

Det må foreligge en godkjenning av kommunen sin landbruksavdeling om nydyrking på arealet.

Oppgradering

Er areal som enten er overflatedyrket eller innmarksbeite som med riktig mengde dyrkbar jord kan oppgraderes, da helst til fulldyrket areal men hvis ikke det går hvert fall til et bedre areal enn hva det står som i dag.

Det som må på plass for et slikt areal er:

A-sjikte, som regel er det ikke behov for B-sjikte på et slikt areal da det som regel har et B-sjikte fra før. Det må likevel undersøkes, både om det er e B-sjikte her og hvilken kvalitet det er på både sjiktelagene og arealet generelt må undersøkes og beskrives.

Det skal også være med en plan på hva som skal gjøres med dette arealet og hvorfor det trengs å oppgraderes.

REGELVERK SOM DENNE VEILEDEREN BYGGER PÅ OG SOM DET FORVENTES AT GRUNNEIER, TILTAKSHAVER OG ENTREPRENØR ER KJENT MED VED JORDFLYTTINGSPROSJEKTER

- *Forskrift om plantehelse*, presiserer hvilke planteskadegjørere som er forbudt å spre i Norge. Dette omfatter bl.a. hvit- og gul potetecystenematode.
- *Forskrift om gjødseleverer mv.* av organisk opphav skal bidra bl.a. til en miljøforsvarlig forvaltning av jordsmonnet. Forskriften gir en oversikt over maksimumsgrenser for tillatt innhold av tungmetaller i påførte masser/gjødsel av organisk opphav.
 - Med bakgrunn i forskriften kan man sette begrensinger for hvilke masser som kan tilføres et areal, eller på gjødseltyper/mengder som kan tilføres et areal uten at jordsmonnet blir forurenset av tungmetaller. Dette er for at landbruksvarer produsert på denne jorda skal være trygge.
- I følge *forskrift om næringsmiddelhygiene, punkt II i vedlegg I Primærproduksjon, i Forordning (EF) nr. 852/2004*, er det driftsansvarlig for næringsmiddelforetak som skal sikre at råvarene som produseres er beskyttet mot forurensning. Det er driftsansvarlig som skal treffe de nødvendige tiltak på det aktuelle arealet for å sikre at produktene som produseres er trygge og kontrollert for forurensning som kan komme fra luft, jord, vann, fôr, gjødsel, osv.
- *Matloven* (§.18) stiller krav om at «enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av planteskadegjørere». Alle som er ansvarlige for tiltakene om flytting av jord, har ansvar for å hindre at alvorlige planteskadegjørere og ugras spres fra en eiendom til en annen. Det er viktig at kommuner og entreprenører som skal planlegge og/eller utføre anleggsarbeid, er seg sitt ansvar bevisst.
- *Jordloven* har til formål (§1) å ta vare på jordsmonnet på en slik måte som er til det beste for samfunnet og de som har yrket sitt i land bruket. Dette innebærer bl.a. at en skal ta hensyn til at ressursene skal disponeres ut fra fremtidige generasjoners behov. Forvaltningen av jorda skal være miljøforsvarlig og bl.a. ta hensyn til vern av jordsmonnet som produksjonsfaktor og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for menneske, dyr og planter. Det er et forbud mot omdisponering etter jordloven §9, og det er et strengt jordvern. Det må ligge særlige forhold til grunn for å kunne omdisponere dyrka og dyrkbar jord.
- *Naturmangfoldsloven* har som formål å ta vare på naturens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser ved bærekraftig bruk og vern.
- *Regional plan for arealbruk 2022-2030*, Trøndelags plan for arealbruk.

INFORMASJONSSKRIV SOM KAN VÆRE TIL NYTTE I PLANLEGGINGEN AV ET JORDFLYTTINGSPROSJEKT.

- Informasjonsbrev fra Mattilsynet: «Flytting av jord, maskiner og utstyr mellom eiendommer ved ulike former for anleggsvirksomhet»
- Hvordan jordflytting skal utføres hvis en ønsker å nyetablere dyrka jord, finner en i boken fra NIBIO: «Planering og jordflytting – Utførelse og vedlikehold.»
- Trond Knapp Haraldsen, 2012. Flytting av oppdyrket jordsmonn for reetablering av jordbruksarealer. En oversikt over erfaringsgrunnlag og vurderinger av risiko for spredning av skadelige organismer. Bioforsk Rapport, VOL. 7 (181).
- Eurofins veileder til bestemmelse av jordart.